

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет культури і мистецтв
Кафедра хореографії

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

ЗРАЗКИ НАРОДНОГО ХОРЕОГРАФІЧНОГО
МИСТЕЦТВА ВОЛИНИ

підготовки бакалавра
спеціальності 024 Хореографія
освітньо-професійної програми Хореографія

Силабус вибіркового освітнього компонента «Зразки народного хореографічного мистецтва Волині» першого (бакалаврського) рівня освіти, галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки, спеціальності В6 Перформативні мистецтва, за освітньою програмою Хореографія.

Розробники:

Цап'як М. Й. – доктор філософії з культурології, доцент кафедри хореографії

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: Косаковська Л. П.

Силабус вибіркового освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри хореографії.

протокол № 6 від 23 січня 2026 р.

Завідувач кафедри: Цап'як М. Й.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	Галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки	Вибірковий освітній компонент
Кількість годин/кредитів: 150/5	Спеціальність В6 Перформативні мистецтва	Рік навчання 3 Семестр – 5-ий Лекції – 10 Практичні (семінарські) – 20 год.
ІНДЗ: немає	Освітньо-професійна програма Хореографія	Самостійна робота – 110 год Консультації – 10 год Форма контролю: залік (5 семестр)
Мова навчання:		українська

II. Інформація про викладачів

Прізвище, ім'я та по батькові: **Цап'як Микола Йосипович**

Науковий ступінь: **доктор філософії з культурології**

Вчене звання: немає

Посада: **доцент кафедри хореографії**

Контактна інформація: моб. тел.: **0964283578**,

ел. адреса: Tsapiak.Mykola@vnu.edu.ua

Дні занять: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Силабус вибіркового освітнього компоненту «Зразки народного хореографічного мистецтва Волині» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та регіонального контексту. Курс спрямований на вивчення кращих зразків української народно-сценічної хореографії Волині. Упродовж навчання здобувачі вищої освіти знайомляться з історією танців цих регіонів України, умовами в яких формувались самобутні риси, з характером, а також з музичним оформленням та костюмами. Освітній компонент сприяє формуванню спеціальних фахових компетентностей, здатності до саморозвитку та творчої самореалізації у сфері класичного танцю.

2. Постреквізити

Опанування матеріалу курсу дозволить значно підвищити ефективність засвоєння змісту таких дисциплін як: мистецтво балетмейстера, теорія та методика викладання народно-сценічного танцю, методика хореографічної роботи, хореографічна практика.

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою освітнього компонента є поглиблення професійної технічної підготовки здобувачів вищої освіти у сфері українського народно-сценічного танцю, формування віртуозних виконавських навичок, удосконалення координації, сили, стійкості, обертальної та стрибкової техніки, а також розвиток сценічної впевненості й художньо-виразних якостей виконавця, здатності до творчої самореалізації з урахуванням індивідуальної освітньої траєкторії. Метою курсу є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних та практичних знань про народно-сценічну хореографію Волині, розвиток здатності до аналізу та відтворення зразків народних танців, ознайомлення з історичними, музичними та костюмовими особливостями регіону, а також розвиток фахових компетентностей і творчого потенціалу у сфері української народно-сценічної хореографії.

Основними завданнями освітнього компоненту є:

- ознайомити здобувачів з історією народної хореографії Волині та її культурним контекстом;
- розвинути навички аналізу характерних рис, музичного супроводу та костюмів регіону;
- сформуванню здатності до практичного виконання традиційних танців Волині;
- розвинути художню виразність та сценічну культуру виконавця;
- сприяти формуванню здатності до самостійного дослідження та творчої інтерпретації народних танців;
- підготувати здобувачів до інтеграції регіональної традиції у сучасні хореографічні постановки.

4. Результати навчання (Компетентності)

В процесі вивчення дисципліни здобувач вищої освіти формує і демонструє наступні *компетентності*:

Загальні компетентності:

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Навички здійснення безпечної діяльності.

Спеціальні компетентності:

Усвідомлення ролі культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин.

Здатність аналізувати основні етапи, виявляти закономірності історичного розвитку мистецтв, стильові особливості, види і жанри, основні принципи координації історико-стильових періодів світової художньої культури.

Здатність застосовувати теорію та сучасні практики хореографічного мистецтва, усвідомлення його як специфічного творчого відображення дійсності, проектування художньої реальності в хореографічних образах.

Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної).

Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків для забезпечення освітнього процесу в початкових, профільних, фахових закладах освіти.

Здатність використовувати інтелектуальний потенціал, професійні знання, креативний підхід до розв'язання завдань та вирішення проблем в сфері професійної діяльності.

Здатність сприймати новітні концепції, усвідомлювати багатоманітність сучасних танцювальних практик, необхідність їх осмислення та інтегрування в актуальний контекст з врахуванням вітчизняної та світової культурної спадщини.

Здатність збирати, обробляти, аналізувати, синтезувати та інтерпретувати художню інформацію з метою створення хореографічної композиції.

Здатність застосовувати традиційні альтернативні, інноваційні технології (відео-, TV-, цифрове, медіа-мистецтва і т. ін.) в процесі створення мистецького проекту, його реалізації та презентації.

Здатність здійснювати репетиційну діяльність, ставити та вирішувати професійні завдання, творчо співпрацювати з учасниками творчого процесу.

Здатність використовувати традиційні та інноваційні методики для діагностування творчих, рухових (професійних) здібностей, їх розвитку відповідно до вікових, психолого-фізіологічних особливостей суб'єктів освітнього процесу.

Здатність забезпечувати високий рівень володіння танцювальними техніками, виконавськими прийомами, застосовувати їх як виражальний засіб.

Здатність застосовувати набуті виконавські навички в концертно-сценічній діяльності, підпорядковуючи їх завданням хореографічного проекту.

Здатність дотримуватись толерантності у міжособистісних стосунках, етичних і добродійних взаємовідносин у сфері виробничої діяльності.

Результати навчання

Розуміти моральні норми і принципи та вміти примножувати культурні, наукові цінності і досягнення суспільства в процесі діяльності.

Вільно спілкуватись державною мовою усно і письмово з професійних та ділових питань.

Розуміти роль культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин. Знати і розуміти історію мистецтв на рівні, необхідному для застосування виражально-зображальних засобів відповідно до стилю, виду, жанру хореографічного проекту.

Використовувати інноваційні технології, оптимальні засоби, методики, спрямовані на удосконалення професійної діяльності, підвищення особистісного рівня володіння фахом.

Відшукувати необхідну інформацію, критично аналізувати і творчо переосмислювати її та застосовувати в процесі виробничої діяльності.

Розуміти і вміти застосовувати на практиці сучасні стратегії збереження та примноження культурної спадщини у сфері хореографічного мистецтва.

Володіти принципами створення хореографічного твору, реалізуючи практичне втілення творчого задуму відповідно до особистісних якостей автора.

Аналізувати і оцінювати результати педагогічної, асистентсько-балетмейстерської, виконавської, організаційної діяльності.

Знаходити оптимальні підходи до формування та розвитку творчої особистості.

Знаходити оптимальні виконавські прийоми для втілення хореографічного образу.

Вдосконалювати виконавські навички і прийоми в процесі підготовки та участі у фестивалях і конкурсах.

Розвивати комунікативні навички, креативну і позитивну атмосферу в колективі.

Soft skills.

- комунікативні уміння й навички- готовність до вільної комунікації з учасниками освітнього процесу.

- здатність до самоорганізації та самодисципліни в процесі індивідуальної роботи над технікою виконання;

- комунікативні навички та вміння ефективно взаємодіяти з викладачем і учасниками танцювального колективу;

- командна робота та відповідальність за спільний результат у групових і сценічних формах діяльності;

- критичне мислення та здатність до аналізу власного виконавського рівня;

- адаптивність і гнучкість мислення у процесі засвоєння нових технічних елементів;

- стресостійкість та емоційна врівноваженість під час публічних виступів;

- креативність і ініціативність у пошуку індивідуальних виконавських рішень.

5. Структура освітнього компонента

Назва змістовних модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. Роб.	Конс.	Форма контролю/ бали
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Історія та культурний контекст народного хореографічного мистецтва Волині	25	2	1	20	2	РМГ – 10, ІРС – 10

Тема 2. Народні танці Волині: рухові особливості та характер.	33	2	4	25	2	РМГ – 10, ІРС – 10
Тема 3. Музичне оформлення та костюми волинських танців.	31	2	2	25	2	РМГ – 10, ІРС – 10
Тема 4. Народно-сценічна хореографічна спадщина Волині.	25	2	1	20	2	РМГ – 10, ІРС – 10
Тема 5. Розучування зразків народних танців Волині: «Полька», «Скакунець», «Крутак», «Ой-ра» та ін.	36	2	12	20	2	РМГ – 10, ІРС – 10
Разом за модулем 1	150	10	20	110	10	100
Види підсумкових робіт						бал
Разом						100

Форми контролю: ІРС – індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах.

6. Завдання для самостійного опрацювання

1. Опрацювання додаткової навчальної літератури українською та англійською мовами, зокрема, що стосується творчих біографій хореографів, балетмейстерів, провідних ансамблів народно-сценічного танцю.

2. Окремих зразків народного танцювального мистецтва Волині та Полісся, історії та культури регіону.

3. Слухання та аналіз музичного, нотного матеріалу, робота з клавірами, партитурами, з відео та аудіо.

4. Вдосконалення техніки виконання вправ біля опори та на середині зали, танців Волині та Полісся. Робота над якістю, чистотою, точністю, характером, манерою, віртуозністю, культурою виконавської майстерності.

Побудова, відпрацювання, відео фіксація танців. Підготовка до публічних практичних показів: удосконалювати професійну компетентність, педагогічну та виконавську майстерність.

Критерії оцінювання ІРС, РМГ

8–10 балів – здобувач відмінно володіє термінологією ОК, технікою виконання вправ біля опори та на середині зали, танців Волині та Полісся; завдання виконує натхненно, проявляє неабияку активність у навчанні, глибокі знання з історії формування особливостей та самобутніх рис танцювальної культури регіону, музичного супроводу, костюмів, теорії, виявляє помилки при виконанні.

5–7 балів – здобувач освіти в цілому вірно та достатньо виконав завдання самостійної роботи; продемонстрував належний рівень технічної підготовки; у виконанні віртуозних елементів і комбінацій допускає незначні технічні або ритмічні неточності, які не впливають суттєво на загальне враження.

3–4 бали – здобувач освіти частково виконав завдання самостійної роботи; загалом засвоїв основні технічні елементи, проте допустив помилки у техніці виконання, координації або ритміці; виявляє недостатню сценічну виразність; виконання є непослідовним, але здобувач освіти здатний частково узагальнити набутий матеріал.

1–2 бали – здобувач освіти недостатньо виконав завдання самостійної роботи; продемонстрував низький рівень технічної підготовки; допустив грубі помилки у виконанні танцювальних елементів і комбінацій; не дотримується стилістичних вимог; не здатний до самостійного аналізу власного виконання

0 балів – відповідь відсутня.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти.

Відвідування занять у відповідності до розкладу є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та

причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. У випадку пропуску занять студентом з поважних причин, викладач призначає заняття за допомогою дистанційної платформи. Практичні заняття не проводяться повторно, ці оцінки неможливо отримати під час консультації. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно – в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

Здобувачі вищої освіти повинні мати активований акаунт університетської пошти на Офіс365. Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Офіс365 та відвідування сторінки кафедри, перегляд новин на Телеграм-каналі. Усі письмові запитання до викладача стосовно навчальної дисципліни мають надсилатися на університетську електронну пошту або особисту електронну пошту викладача. У період сесії бажано мати мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з адміністрацією, методистом та викладачем з приводу проведення занять та консультацій.

Політика щодо безпеки життєдіяльності та охорони праці.

З учасниками освітнього процесу проводиться просвітницька робота з питань охорони праці, пожежної, техногенної і радіаційної безпеки, санітарної гігієни, цивільного захисту та дій у надзвичайних ситуаціях. Здобувачі інформуються про місця розташування захисних споруд цивільного захисту, призначений для їх укриття на випадок виникнення надзвичайних ситуацій, порядок поведіння в них, а також шляхи захисту себе та свого оточення при різноманітних надзвичайних ситуаціях природного, техногенного, соціально-політичного та воєнного характеру. Викладання дисципліни відбувається з дотриманням правил санітарно-епідеміологічного благополуччя, охорони здоров'я, електробезпеки та пожежної безпеки.

Політика щодо академічної доброчесності.

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Здобувачі інформуються про засоби контролю за дотриманням правил академічної доброчесності, які застосовуватимуться під час оцінювання, і щодо наслідків їх порушення. У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація, обман), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. Списування під час виконання тестових завдань, під час контрольних робіт, складання заліку заборонені (в тому числі, із використанням мобільних пристроїв). Для письмової доповіді допускається не більше 20% текстових запозичень. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час online тестування та підготовки практичних завдань під час заняття.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Завдання, виконані з порушення призначених викладачем термінів, оцінюється на нижчу оцінку. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

VI. Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю є залік.

Підсумковий контроль здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Оцінювання знань здобувачів здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом. Семестровий

залік викладач виставляє за умови виконання здобувачем освіти завдань, передбачених силабусом. Мінімальна позитивна кількість балів – 60. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми.

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100 балів.

Повторне складання екзаменів, заліків допускається не більше як два рази з кожного освітнього компонента: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Питання до заліку:

1. Визначте поняття народної хореографії Волині та її історичне значення.
2. Які соціальні та культурні чинники впливали на формування волинських танців?
3. Назвіть основні музичні та ритмічні особливості традиційних волинських танців.
4. Опишіть характерні рухові особливості чоловічих і жіночих танців Волині.
5. Які типові ансамблеві та сольні композиції зустрічаються у волинських танцях?
6. Які традиційні костюми використовуються у волинських танцях і як вони впливають на пластику рухів?
7. Як музичний супровід впливає на темп, ритм та характер танцю?
8. Назвіть видатних балетмейстерів Волині, які адаптували народні танці для сцени.
9. Опишіть основні принципи постановок балетмейстерів та їх методи трансформації народного матеріалу.

10. Які прийоми розвитку характерної пластики та виразності використовуються у волинських танцях?

11. Як відрізняються рухи чоловічих та жіночих партій у традиційних та сценічних постановках?

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література

1. Аксьонова І. Танцювальна лексика Поліського краю: навч. посіб. Рівне: вид. О. Зень, 2012. 254 с.
2. Антипова І. Танці Волині: з репертуару самодіяльного народного ансамблю танцю «Волинянка». Київ: Мистецтво, 1973 р. 172 с.
3. Годовський В. М. Танці Полісся. Рівне, 2002. 114 с.
4. Головей В. Ю., Цап'як М. Й. Теоретико-методологічні засади дослідження кроскультурних впливів у традиційному танцювальному мистецтві. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал.* 2023. № 1. С. 15–22. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.1.2023.277627>.
5. Гордєєв В. А. Формування регіональних танців українського Полісся та взаємовплив національних культур сусідніх народів. *Вісник Львів. нац. ун-ту ім. І. Я. Франка. Серія «Мистецтвознавство».* 2012. Вип. 11. С. 244–248.
6. Гуменюк А. І. Українські народні танці. Київ: Наукова думка, 1969. 616 с.
7. Зайцев Є. В., Колесниченко Ю.В. Основи народно-сценічного танцю: посібник. Вінниця: Нова книга, 2007. 416 с.

8. Зубатов С. Л. Методика викладання українського народного танцю: підручник. Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. 376 с.
9. Полятикін М. А. Народні танці Волині і Волинського Полісся. Луцьк: Волин. обл. друк, 2008. 102 с.
10. Помпа О. Д. Польові дослідження народно-танцювальної культури на Житомирщині. *Наук. зап. Тернопіль. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство*. 2010. № 1. С. 120–125.
11. Цап'як М. Й. Народне хореографічне мистецтво Волині у контексті кроскультурної комунікації. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Науковий збірник. Напрям: Мистецтвознавство*. Рівне: РДГУ, 2019. Випуск 32. С. 158–163.
12. Цап'як М. Й. Методологічні підходи в дослідженні танцювальної культури пограничних регіонів (на прикладі хороводу «Ой ми просо сіяли-сіяли»). *Культурологічний альманах*. Український національний університет імені Михайла Драгоманова. Київ, 2023. № 2. С. 313–320.
<https://doi.org/10.31392/cult.alm.2023.2.42>.
13. Цап'як М. Й. Репетиційна діяльність професійного колективу в умовах дистанційної моделі функціонування. *Сучасні стратегії розвитку хореографічної освіти: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (24 квітня 2020 р.)*. Умань: ВПЦ «Візаві», 2020. С. 69–71.
14. Цап'як М. Й. Українсько-чеські взаємовпливи у формуванні народного хореографічного мистецтва Волині. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал*. Київ, 2022. № 1. С. 106–110.
<https://doi.org/10.32461/2226-3209.1.2022.257493>.
15. Цап'як М. Й. Хореографічне мистецтво як чинник кроскультурної комунікації (на матеріалах Волинського регіону). *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Філософські науки*. Луцьк: Вежа-Друк, 2019. № 12 (396). С. 59–63.